

بنای بوس

فرم

و

محتوی

www.ketab.ir

موسسه تخصصی نشر ناظر

ایران شهر جنوبی، کوچه شریف، شماره ۲

تلفن: ۸۸۸۲۳۳۹۴ - ۸۸۸۲۸۹۰۳

www.nazarpub.com

info@nazarpub.com

بن بوس

نویسنده: بن بوس

مترجم: فاطمه کاوندی

طراح گرافیک: بن بوس AGI

نیتوگرافی و امور فنی: بن اسلایدر، سان سرفیس

امور پیش از چاپ: سعید کاوندی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۲-۰۳۴-۱

تیراژ: ۱۶۰۰

چاپ اول: تهران ۱۳۹۰

بیش از چاپ و چاپ: چاپ و نشر نظر

© تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

www.ketab.ir

سندنامه: بوس، بن، ۱۹۲۰ - م. Bos, Ben

عنوان و نام پدیدآور: بن بوس / نویسنده بن بوس؛ مترجم فاطمه کاوندی.

مشخصات نشر: تهران: چاپ و نشر نظر، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص.؛ مصور (رنگی)؛ ۱۵ × ۱۵ س.م.

شابک: 978-600-152-034-1

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Ben bos form and content

یادداشت: عنوان دیگر: بن بوس شکل و محتوی.

عنوان دیگر: بن بوس شکل و محتوی.

موضوع: بوس، بن، ۱۹۲۰ - م.

موضوع: Bos, Ben

موضوع: گرافیکها - م. هنر.

موضوع: گرافیک

شناسه افزوده: کاوندی، فاطمه، ۱۳۲۷ - م. مترجم

رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ ۴۸۱۱ NC ۹۸۳.۵

رده بندی دیویی: ۷۶۰۷۰۹۲۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۹۲۷۰۶

طی اشغال هلند توسط آلمان - هنگام هجوم ارتش هیتلر به هلند او ده سال داشت - کاغذهای زیادی در اطراف پراکنده بود، بن بوس جوان مشتاقانه از این کاغذها برای طراحی استفاده می‌کرد. او به کمک ماشین تحریر رنگی کوچکی، کار روی اولین کار چاپی‌اش را تجربه کرد و در عین حال دوربین کداک ۲۵ میلی‌متری که کمی پس از آزادسازی هلند از پسرعمویش هدیه گرفته بود او را قادر ساخت تا به شیفتگی‌اش نسبت به عکاسی پاسخ دهد.

بن بوس علائق فراوان دیگری نیز داشت: از جمله ورزش، کوه‌پیمایی و هوانوردی. و البته خیلی زود با ثبت نام در کلاس‌های فشرده‌ی شبانه نقش قابل توجهی در دنیای مطبوعات بازی کرد. بن، مجلات و خبرنامه‌هایی را آماده‌ی چاپ می‌کرد که سردبیری، تصویرگری و طراحی آنها را خودش انجام می‌داد. از آنجا که او در اصل خود را یک نویسنده می‌دانست، «طراحی» صرفاً برایش به مثابه‌ی راهی برای گفتگو به شمار می‌رفت، و در آخرین مراحل بود که حرفه‌ی طراحی برایش برجسته‌تر شد. او در سن بیست و چهار سالگی به عنوان معاون تبلیغاتی شرکت آرند، تولیدکننده‌ی (عمدتاً) میلمان اداری شروع به کار کرد. در آرند او خالق ایده‌های نو بود. کسی که مجله‌ی اختصاصی شرکت را تولید می‌کرد، ایده‌هایی برای فروش ارائه می‌داد و تهیه‌ی آگهی‌های تبلیغاتی را نیز به عهده داشت. بوس در یکی از مصاحبه‌های خود می‌گوید: «عجیب آن‌که، کار تنظیم متن بود که اشتیاق مرا برای طراحی بالا برد». او برای آموزش «صفحه‌آرایی» در کلاس‌های شبانه‌ی «مدرسه‌ی گرافیک آمستردام» که بعدها تبدیل به «آکادمی ریتولد» شد، ثبت‌نام کرد. با نوعی نظم خاص و سختگیرانه به مدت شش سال همراه با کار در آرند، کلاس‌های فشرده‌ی شبانه را نیز ترک نکرد. اینجا بود که با فعالیت‌های گرافیک دیزاینی که چندین دهه تحت تأثیر اوضاع هلند پس از جنگ جهانی بود آشنا شد: کارکردگرای «ویم کروئل» پرنفوذترین استاد او در کلاس‌های شبانه بود. هر چند کروئل تنها دو سال از او قدیمی‌تر بود اما بوس او را به عنوان استاد خود قبول داشت، ستایش می‌کرد و حتی می‌پرستید. کروئل نیز متقابلاً استعداد و از خود گذشتگی بوس را ارج می‌نهاد. کروئل بعدها گفت: «او کسی بود که حس می‌کردم نمی‌توانم چیزی به او یاد بدهم». بوس کاملاً با این حرف مخالف بود. او صرفاً زمانی خود را واقعاً طراح دانست که توانست به خودش ثابت کند می‌تواند یک «کروئل کوچک» باشد: دیوارکوب ساده و بی‌پیرایه‌ای از یک شاهکار هنری. بوس مجذوب این سبک بیان شد، زبان گرافیکی که روشن، عینی و قانونمند بود.

در کنفرانس AGI ۲۰۰۷ «انجمن بین‌المللی طراحان» در آمستردام کتاب جالب توجهی ارائه شد تحت عنوان «AGI - گرافیک دیزاین از ۱۹۵۰» که یک بررسی تاریخی (سه کیلو، ۸۰۰ صفحه‌ای) از حرفه‌ی گرافیک دیزاین در نیم قرن گذشته بود. بن بوس که خود به نوعی نماد تاریخ گرافیک دیزاین هلند به شمار می‌رود، آماده‌سازی کتاب را به عهده داشته است. بن بوس در سن هفتاد و نه سالگی همچنان فعال در عرصه باقی مانده و این روزها بیشتر به کار نویسندگی و انتشار کتاب مشغول است. «به قول آنها، استعدادی دوچندان» عنوان اتوبیوگرافی کوتاهی است که بن بوس چند سال پیش به درخواست ناشری نوشته بود. در واقع عنوان «استعدادی دوچندان» درباره‌ی او مبالغه‌آمیز نیست چرا که او طی فعالیت حرفه‌ای خویش در مدت بیش از پنجاه سال، نه تنها خود را به عنوان یک طراح همه فن حریف، موشکاف و جسور و نویسنده‌ای فوق‌العاده اثبات کرده بلکه در مقام سردبیر، برنامه‌ریز، عکاس، مدرس و سازمان‌دهنده نیز انجام وظیفه کرده است. بن بوس ۲۸ سال برای یکی از شناخته شده‌ترین دفاتر طراحی در هلند به نام «توتال دیزاین» (امروزه توتال آیدنتیتی) کار کرده و تیم تحت سرپرستی او همیشه لایق‌ترین و پربازده‌ترین گروه کارگاه طراحی بوده‌اند. مشتریان چون «آرند» اولین کارفرمای او - و «رانتستات» برای دهه‌های متوالی حتی پس از ۱۹۹۱ که بوس توتال دیزاین را ترک کرد همچنان به او وفادار ماندند.

ارتباطات مستمر او با بسیاری از همکاران گرافیکست خود در خارج از هلند اغلب منجر به چاپ مقالاتی از او شده، از جمله چاپ مقاله‌ی آخر او درباره‌ی «ویم کروئل» که در نشریه‌ی گرافیک دیزاین «نشان» در ایران منتشر شده است. او در خانه، برای آرشیو آثار گرافیک دیزاین هنرمندان هلندی (NAGO) دست به ابتکار جدیدی زده تا به آنها نظم دهد و مانع از بین رفتن‌شان شود. و اما کار دیگر او یعنی کتاب AGI ادای احترامی است به ۶۰۰ همکار گرافیکست قدیمی و جدید که بن بوس آن را با همکاری همسرش «الی» جمع‌آوری و آماده‌ی چاپ کرد. این کتاب که مرجعی به تمام معناست، طی دو سال و نیم تلاش و جستجوی فراوان به نتیجه رسیده و برای او جایزه‌ی اسکار گرافیک Henri از AGI را به دنبال داشته است.

متن و تصور

زندگی بن بوس همواره در میان انبوهی از کتاب‌ها گذشته است. پدر و پدربزرگش صحاف بودند. خودش در جایی می‌گوید: «احترام به کاغذ، قانون مقدس خانه بود».

سبک شخصی او

سفر کرد، هرچند منحصراً روی طراحی اوراق اداری تمرکز نداشت. بوس در دنیای مطبوعات نیز فعال باقی ماند. او طراحی مجدد روزنامه‌ی «آلمخن هندلزبلد» که کمی بعد با «ان.آر.سی» ادغام شد را به عهده داشت و متعاقب آن، تیرتر صفحه‌ی اول «ان.آر.سی هندلزبلد» را طراحی کرد. بعدها طراحی مجدد روزنامه‌ی «هت پرول» زیر نظر بوس به انجام رسید. او توانایی خود در سردبیری و انتشار کتاب را نیز با کتاب سال ۲۰۰۲ در مجموعه‌ی گرافیک هلند: *Wie denkt u wel dat ik ben ?* یا فکر می‌کنی من کی هستم؟ نشان داد. کتابی که تجسم سرسختی و یکدندگی‌های خود او نیز بود.

بن بوس مدت‌ها به عنوان یکی از سختگیرترین، خشک‌ترین و صریح‌ترین کارکردگراهای هلندی شناخته می‌شد که به اصول بازرگانی در کار نیز اشراف دارد. آشنایی نزدیک با آثار او - خصوصاً کارهایش به عنوان نویسنده و سردبیر - تصویر پیچیده‌تری از او ارائه می‌دهد. آثاری که همیشه از خواست مشتری و سفارش پیروی می‌کند اما نظرات شخصی نیز در آن دخیل است. موزون و همچنان پرشور. مجموعه آثاری که اغلب در ظاهر، سخت و خشک به نظر می‌آیند اما همیشه در آنها جایی هست که جنبه‌ی انسانی نقش خود را ایفا می‌کند.

یان میدندروف

بن بوس در روزهای همکاری با آرند، به عنوان دستیار کروئل کار می‌کرد. در ۱۹۶۳ وقتی کروئل و همکاران طراحی «فریسو کرامر» - طراحی صنعتی آرند - و «بنو ویسینگ» توتال دیزاین را راه‌اندازی کردند، از بن بوس نیز برای ملحق شدن به این «ماجراجویی بزرگ» دعوت به عمل آمد تا در ابتدا به عنوان مدیر آتلیه و بعدها سرپرست تیم خودش با آنها همکاری کند. بوس به تدریج سبک خاص خود را توسعه داد. او به اصول کارکردگرایی وفادار ماند البته نه به شکل تعصب‌آمیز و جزم‌اندیشانه. کروئل در جایی نوشت «کارهای من در مقایسه با او خیلی خشک و پایبند به اصول و چارچوب‌ها هستند اما آثار بن تصویری، متنوع، پررنگ و آب و شاعرانه اند».

این به آن معنا نیست که کارهای بوس از روشمندی بالایی برخوردار نبوده. بنو ویسینگ مدیر شبکه‌های توتال دیزاین، چگونگی استفاده از قالب‌ها و چارچوب‌ها به عنوان شالوده و زیربنای یک طراحی منطقی و اثربخش بدون محدود کردن آزادی عمل طراح را به بوس آموزش داد. ترکیب درست اندیشی و قدرت تصویری بالا در بوس منتهی به خلق لوگوهای فوق‌العاده‌ای شد که برخی از آنها امروزه نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند. کار کردن با بوس به عنوان سرپرست تیم طراحی، راحت نبود، او با خودش و دیگران بسیار سختگیر بود و فوق‌العاده احساساتی و پرتوقع رفتار می‌کرد. اما اغلب اوقات او و همکارانش در نهایت بهترین نتیجه را کسب می‌کردند و گروهش قوی‌ترین گروه شرکت محسوب می‌شد. توتال دیزاین در دهه‌ی هفتاد و هشتاد بارها و بارها نزدیک بود قربانی بلندپروازی‌های مدیرانش شود. آنها سفارشات فرهنگی فراوانی را می‌پذیرفتند که برایشان شهرت به همراه داشت اما سودآور نبود. تغییر و تحولات قابل توجه در پرسنل و مدیران شرکت و همچنین خرید سیستم‌های کامپیوتری طراحی با قیمت‌های گزاف در اوایل دهه‌ی هشتاد در دسرهای مشکلات مالی فراوانی برای توتال دیزاین به همراه داشت. اما حتی در بحبوحه‌ی مشکلات مالی شرکت، باز هم بن بوس و تیمش قابل اتکا بودند. بوس تنها فردی بود که به طور مستمر با تیم خود برای شرکت عایدی داشت و به این ترتیب کمک می‌کرد تا شرکت بتواند روی پای خود بایستد. بوس در طراحی اوراق اداری متخصص بود و با این کار موفق شد مشتریان فراوانی جذب کند و نقدینگی شرکت را بالا ببرد. نقش بوس در توسعه‌ی «رانتستات گروپ» از یک دفتر ساده و محقر به شرکتی چندملیتی نمونه‌ی خوبی بر این مدعاست. پس از ترک توتال دیزاین، بوس در رانتستات مشغول به کار شد. او به عنوان مشاور اجرایی بخش بین‌الملل اوراق اداری به نیمی از جهان